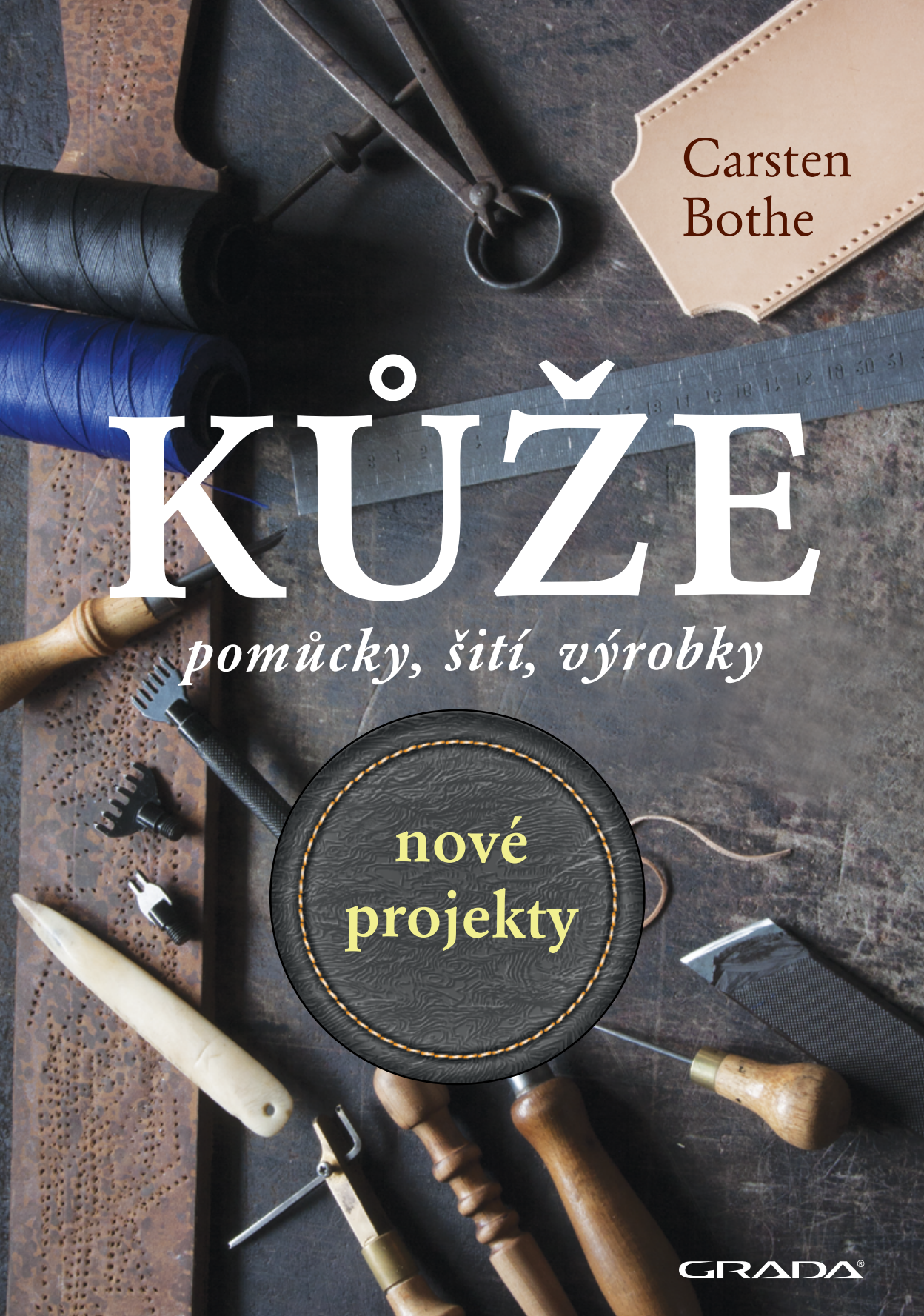

Carsten
Bothe

KŮŽE

pomůcky, šití, výrobky

nové
projekty

GRADA®

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

KUŽE – nové projekty

pomůcky, šití, výroby

Carsten Bothe

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

info@grada.cz, www.grada.cz

tel.: +420 234 264 401

jako svou 8539. publikaci

Projekty a texty: Carsten Bothe

Fotografie: z archivu autora a Ladislav Hemrlík (1, 3, 8, 13 a obálka)

Z německého originálu **Leder Nähen – Neue Projekte**, vydaného nakladatelstvím Heel, přeložila: PhDr. Květa Böhmer

Sazba a grafická úprava: Mg.A Kateřina Krédlová

Odpovědná redaktorka: Ing. Jana Minářová

Počet stran 112

První vydání, Praha 2022

Vytiskla tiskárna PBtisk a.s., Příbram

Copyright © 2020 Originally published in German by HEEL Verlag GmbH, Germany, under the title: Leder Nähen – Neue Projekte.

Licensing Agency: Agentur Dr. Ivana Beil, Schollstr. 1, D - 69469 Weinheim

© Grada Publishing, a.s., 2022

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

Doporučení a pracovní postupy v této knize byly autorem ověřeny, přesto nelze za ně převzít odpovědnost.

Autor ani nakladatelství neručí za jakékoliv věcné, osobní ani majetkové škody.

ISBN 978-80-271-4917-9 (pdf)

ISBN 978-80-271-3179-2 (print)

Carsten Bothe

Kůže

pomůcky, šití, výrobky

nové projekty

GRADA®

Kůže je ušlechtilý a přirozeně odolný materiál, příjemný na omak, jenž dobře zvládne i dlouhé roky užívání. Šití kůže je navíc hobby dostupné, obejde se bez většího vybavení i investic, nenadělá se při něm moc nepořádku a pokaždé vznikne něco neotřelého a individuálního, tedy ideální zábava pro kohokoliv, i pro jakýkoliv, byť sebemenší prostor. Jestliže umíte kůži jen trochu naslouchat, mluví k vám i ten nejdrobnější přířez, i ten nejmenší kožený výrobek. A je pak jedno, zda se pustíte do těžšího projektu, či si uděláte-li radost jen přívěskem ke klíčům.

Pokud již zkušenosti s kůží máte, najdete v této příručce novou inspiraci, nápady a vhodné tipy. Ale i začátečníci si přijdou na své: v kategorii „jednoduché projekty“ naleznete tipy a návody vhodné pro první krůčky. Postupy nejsou neměnné, mají posloužit jen k prvotní orientaci, ta už vás dovede dál k vytvoření vlastního originálního výrobku: Vezměme si například návod na koženou zástěru.

Není nutné držet se přesně popisu, mým cílem bylo ukázat, jak docílit dobrého střihu a vysvětlit, proč je dle mého názoru vhodnější zpracovávat koženou zástěru tímto způsobem, a ne jiným. Ale to zdaleka neznamená, že je to způsob jediný! Časem si možná vymyslíte postup zcela jiný. Jaký se nejlépe osvědčí vám, na to přijdete časem nejlépe sami.

Těším se všechny na vaše připomínky, názory a otázky, jež mi můžete poslat na: info@carstenbothe.de. Vždy na ně rád odpovím. U všech projektů vám přeji dobrou zábavu a hodně zdaru!

Srdečně Carsten Bothe

Obsah

Nástroje	8
Pracovní místo	9
Podložka na řezání kůže	9
Kamenná deska	9
Nože	10
Šídla	10
Jehly	10
Nitě	11
Drážkovač a hranořízek	12
Lešticí kostice	12
Šicí svěrka	13
Ostatní pomůcky	13
 Druhy použitých usní	 14
Sedlářská useň	14
Chromová useň	14
Hladká useň	15
Nubuk a semiš	15
 Techniky šití	 16
Sedlářský šev	16
Stromečkový šev	24
Šití semišové kůže	28

Úpravy kůže	32
Ražba do kůže – puncování	32
Splétaný vzor	34
Meandrový vzor	42
Ozdobné raznice	42
Zpracování povrchu	44
Barvení	45
Tvrzení	47
Nýtování	49
 Jednoduché projekty	 52
Náramky	52
Kožená zástěra	60
Prívěsek na klíče	69
 Středně obtížné projekty	 76
Řemen na sekyrku	76
Obal na knihu	84
Kožené šle	90
 Náročnější projekty	 96
Držák na lahve	96
Voděodolná polní lahev z kůže	100

Upozornění:

Návody jsou popisovány kvůli snadnější orientaci u jednotlivých činností z pohledu praváka. Levák si musí návody odpovídajícím způsobem upravit sám.

Lekce 1

Nástroje

S těmito několika nástroji už můžete vytvořit pěkné kožené výrobky.

K profesionálnímu šití kůže je zapotřebí většího množství nástrojů a pomůcek. Ale je-li to pro vás jen hobby, stačí pro začátek mnohem méně: šídlo, dvě jehly, špulka nití a vhodný ostrý nůž. Ostatní lze při troše zručnosti nahradit improvizací. Kůži můžete místo na svorku napnout na svěrák, stehy se dají předkreslit i pomocí školního kružítko a hrany se vyleští i ručeti vhodného náradí. Ale mám-li být upřímný, na kráse a profesionalitě získají kožené výrobky stejně až postupným používáním nástrojů ze specializovaného obchodu. V následujících řádcích se dozvíte něco o základních nástrojích.

Pracovní místo

Na šití kůže je sympatické, že není hlučným koníčkem, nenadělá se žádný nepořádek, je to zkrátka příjemné skromné hobby, i co se prostoru týče. Na jednodušší formy zpracování kůže postačí normální kuchyňský stůl, nutnou podmínkou je však velmi dobré osvětlení, dopadající současně z několika stran. Kvalitní osvětlení je důležité hlavně u ražení do kůže, při němž vždy

alespoň jedna ruka či pracovní nástroj vrhá na useň nežádoucí stín. A ještě něco: pracovní stůl musí být dostatečně stabilní a prostorný, aby se na něm dala rozprostřít i velká kůže s rozsáhlým střihem. Ale dobrý stůl je v podstatě nutný i při zpracovávání obyčejného dlouhého přířezu kůže, i kdyby to měl být pouze řemen.

Podložka na řezání kůže

Na řezací podložce budete kůži řezat poměrně často, proto je nezbytné, aby byla velká a dostatečně odolná. Nejvhodnější podložky musí snést i hluboké vrypy a řezy, a přesto zůstat beze změny hladké. Navíc by měly dobře tlumit zvuky. Nemáte-li však zpočátku po ruce nic jiného, stačí i velké kuchyňské prkénko. Aby neklouzalo, podložte si ho protisklizovou podložkou, tu byste si měli určitě pořídit, stejně ji budete při práci s kůží stále potřebovat.

Kamenná deska

Solidní podložka, jež klade nástrojům při ražbě dostatečný odpor a při nárazech nepovolí, je důležitá především při ražení ornamentů, iniciál a dalších vzorů do kůže. Velmi dobře se osvědčuje leštěná kamenná deska, například stará kamenná deska od venkovního grilu nebo mramorový okenní parapet. Pracovní plocha musí být rovná a hladká jako zrcadlo, aby nezpůsobila na zpracovávané kůži nežádoucí otisky, ale rozhodující je i její váha, čím těžší a větší deska, tím lépe se vám na ní bude pracovat. Ještě lepší by ovšem bylo pořídit si časem rovný masivní stůl, co se nekýve a odolává všem nárazům. Samotnou podložku si musíte podložit další protisklizovou podložkou, jež se dá koupit i jako metrové zboží. Především slabší desky je však dobré si podložit opravdu dostatečně, nesmí pod nimi zůstat jakákoliv proláklina, jinak by se snadno rozlomily.

Nože

Profesionálové používají dražší půlkulaté nože (půlměsíce), s nimiž se však člověk musí naučit zacházet. Zpočátku jsou proto vhodné finančně dostupnější ševcovské, neboli obuvnické nože s čepelí se skoseným jednostranně zbroušeným ostřím. Ale i ony mají nevýhodu – musíte si je sami naostřit, což také není snadné. Ještě jednodušší bude zakoupit si jednoduché cuttery s náhradními břity, které jsou navíc levné.

Šídla

Bez šídel se s kůží pracovat nedá. Pro začátek nutná jsou alespoň dvě – jedno s ostrými hranami a s průřezem ve tvaru kosočtverce, tzv. *ploché šídlo*, a druhé kulaté, tzv. *vypichovací šídlo*. S kulatým šídlem se zvětšují dírký – musíte-li například došít dva stehy nazpět k ukončení švu, aniž byste riskovali, že si přetrhnete nit, k čemuž by u plochého šídla mohlo dojít. Ploché šídlo má většinou držadlo s plochými stranami, jimiž se intuitivně vycítí postavení šídla, především jeho ostrých stran. Ploché šídlo na ruční šití musí být dokonale vyleštěné a ostré. Z profilu plochého hrotu má tvar kosočtverce s mírným náběhem do špičky. Tento tvar je specifický za účelem snadného proniknutí do sešívané usně.

Jehly

Jehly uzpůsobené k šití kůže mají kulatou tupou špičku, abyste se při šití nepíchli, a rovněž je tak snadno nepíchli při provlékání dírkou do jiné niti. Zbytek nitě se vyplácí ponechávat v jehle, dokud si nepřipravíte další nit či řemínek. Je lépe vidět a neztratit se. Šídlo se může zapíchnout třeba do hrudky včelího vosku.

Nitě

V zásadě existují dva druhy nití: přírodní nitě ze lnu, bavlny či konopí – a nitě z umělých vláken. Já osobně používám jen přírodní nitě, jsou na pocit příjemnější a lépe se hodí k tomuto přírodnímu materiálu. Přírodní nitě však mají i nevýhodu: jsou obtížně použitelné pro strojové šití, neboť nejsou zcela jednolité a pravidelné. Už z fotografie je vidět, že jsou poněkud nerovnoměrné a hrubého povrchu, to ale u ručního švu nehraje roli. Výhodou přírodních kroucených nití je, že je možné lépe je zahrotit při navlékání do ucha jehly.

Přírodní nitě jsou totiž stáčené z několika pramínků, a proto je lze při provlékání ouškem jehly jednodušeji stočit a provléknout. Naopak jejich barevnost je skromnější, o moc větší výběr než černou, bílou či přírodně zbarvenou nit nenajdete. Nitě z umělých vláken

(polyesterové nitě), ale i některé bavlněné nitě, nejsou točené, ale splétané, říká se jim pak pstruhové. Nedají se jednoduše stočit mezi prsty. Někteří výrobci je dodávají už povoskované, tedy uzpůsobené k šití. Polyesterové nitě existují téměř ve všech barvách, proto se dobře hodí na ozdobné švy. Umělá vlákna se při ukončení stehu lehce zajistí proti rozvázání, stačí nit zapošít o dva stehy zpět, z viditelné strany došít ještě další steh a obě nitě pak na rubové straně zastříhnout asi na délku 5 mm, či ještě o něco méně. Tento konec se zapalovačem snadno zataví do kuličky, což zabrání uvolnění švu.

Nitě by měly být silné zhruba 0,7 až 1 mm, při tloušťce kůže o 4 mm je to asi nejvhodnější poměr tloušťky nitě a kůže. Příliš slabá nit by se zařezávala a řádně nedržela, příliš silná by vyžadovala nadměrně velké dírky, jež by kůži zeslabovaly.

